

SDAM
STRATEJİ DÜŞÜNCE VE ANALİZ MERKEZİ

**YASİN BÖRÜ VE ARKADAŞLARININ
KATLEDİLMESİNE İLİŞKİN
DAVA SÜRECİ**

ARALIK 2016

**YASİN BÖRÜ VE ARKADAŞLARININ
KATLEDİLMESİNE İLİŞKİN DAVA SÜRECİ**

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ملخص	ii
ABSTRACT	iii
PUXTE	iv
GİRİŞ	1
1. 7 EKİM KATLİAMI DAVA SÜRECİ	2
1.1. Soruşturma Aşaması ve Otopsi İncelemeleri	2
1.2. İddianamenin Muhtevası ve Kapsamı	2
1.3. 7 Ekim Katliamı Dava Duruşmalarında Yaşananlar	4
2. 6-8 EKİM OLAYLARININ SORUMLULARI VE İHMALLER	9
2.1. PKK, HDP ve DBP Çevrelerinin Sorumlulukları	9
2.2. İdari Makamlar ve Kolluk Güçlerinin İhmalleri	11
3. DAVA SÜRECİNE MÜDAHİL OLAN KESİMLER VE TOPLUMSAL DESTEK	12
4. MÜDAHİL VE VEKİLLERİN TALEP VE BEKLENTİLERİ	12
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	14

ÖZET

7 Ekim 2014 tarihinde Kobani (Ayn el-Arap) kentine yönelik IŞİD saldırılarını bahane ederek sokaklarda terör estiren örgütlü bir grubun vahşice katlettiği Yasin Börü ve arkadaşlarının yaşadıkları, eşine nadir rastlanacak türde bir insanlık suçudur. Türkiye kamuoyu, yaşanan insanlık suçunun bütün boyutlarıyla aydınlatılmasını ve faillerin hak ettikleri cezaya çarptırılmasını beklemektedir. Raporumuz, 7 Ekim Katliamı'nın yargı sürecini, hukukî bir davaya dönüşmesini, dava iddianamesinin muhtevasını, katliamda sorumluluğu ve ihmali bulunan kesimlerle ilgili hukukî iddiaları, dava duruşmalarında yaşananları ve müdahil vekillerinin davaya ilişkin taleplerini konu edinmektedir.

ملخص

في 7 أكتوبر 2014 نزلت عناصر تابعة لحزب العمال الكردستاني بذريعة احتجاج مهاجمة داعش في منطقة "عين العرب كوباني" المتاخمة للحدود التركية في شمال سوريا، وقيامهم بأعمال وحشية وارتكابهم جرائم ضد الإنسانية لم يسبق لها مثيل،

وهذا التقرير الذي أعده مركز "صدام" للأبحاث والاستراتيجية، يتناول هذه الأحداث التي جرت في تلك الفترة.

كما يسلط الضوء على حادثة "ياسن بورو" وزملائه من جملة هذه الجرائم التي اقترفتها هذه العناصر والمتهمون فيها، وماتحتويه مذكرة النائب العام وما جرى خلال سير العملية القضائية

كما يتطرق التقرير الى مطالب المحامين في جلسات المحاكمة مؤكدا أن الرأي العام في تركيا ينتظر حتى الآن كشف الستار عن هذا الحادث ومعاينة مرتكبيها بما يستحقونه

ABSTRACT

The events of October the 7th, 2014 which resulted in the murdering of Yasin Börü and his friends atrociously by the hands of an organised group that terrorised the streets under the pretense of the assaults carried out against Kobanê (Ayn al-Arab) by Daesh are uncommon crimes against humanity. Turkish public opinion expects this crime against humanity to be disclosed in all its dimensions and the perpetrators to be punished. This report investigates the judicial process of the October the 7th Attacks, its transformation to a civil trial, the content of the criminal charge, judicial claims about the responsibility and negligence of some sections in the bloodshed, experiences of trials and the clamours of the intervenor attorneys about the case.

PUXTE

Di 7ê Çiriya Pêşîna 2014ê miladî de bi hinceta êrîşa Daîşê a li ser Kobanê ('Eyn el-'Ereb) ji alî çeteyeke rêxistinî ya wehşî ve Yasîn Börû û hevalên wî bi awayekî wehşî hatin qetilkirin. Ev qetlî'am sûcekî li hember mirovahiyê ye ku emsalê wê di dîroka însanîyetê de kême hatine dîtin. Gelê Turkîyê niha li benda ronîkirina vê bûyerê û vê suçê însanîyetê ne. Divê ev bûyer bê ronîkirin û sûcdarên vê bûyerê cezayê ku musteheqê wane ne bibînin. Ev rapora me demajoya bûyera 7ê Çiriya Pêşîna a dadgehî, veguherîna wê ya bi bal dawekî huquqî ve, muhtewa îddîanama vê dawê, îddîayên hûquqî ê di derheqê wan kesên ku mesûlîyet û îhmala wan di derheqê vî bûyerî de hene, bûyerên ku di hengama danişînên vê dawê de pêk hatine û daxwazê muwekîlên mudaxila wek mezûbehs di xwe de dihevine.

GİRİŞ

Kobani (Ayn el-Arap) kenti, 15 Eylül 2014 tarihinde IŞİD tarafından yoğun bir saldırıya maruz kalmış; Kobani kentinin yönetimini elinde bulunduran PYD/YPG güçlerinin PKK'nin Suriye uzantısı olması ise, meselenin Türkiye'yi doğrudan etkilemesini beraberinde getirmiştir. IŞİD üzerinden algı operasyonlarına girişen PKK çevreleri, başta Diyarbakır olmak üzere bölgede faaliyet yürüten bütün İslâmî yapıları hedef göstermiş, kitlesel nitelikte eylemler düzenlemeye yönelik çağrılar yapmıştır. Söz konusu çağrılar sonrasında, Türkiye kamuoyunda '6-8 Ekim Olayları' olarak adlandırılan vahşi çocuk cinayetlerinin işlendiği kanlı bir süreç yaşanmıştır.

6-8 Ekim Olayları'nda, Kobani'de yaşananları bahane ederek şehirleri savaş alanına çeviren PKK'ye bağlı gruplar, resmi rakamlara göre 50'nin üzerinde insanın yaşamını yitirmesine sebebiyet vermiştir. 7 Ekim 2014 günü, Yasin Börü, Hasan Gökğuz, Ahmet (Hüseyin) Dakak ve Riyad Güneş; bu gruplar tarafından bir apartmanda sıkıştırılmış; darp etme, kesici ve delici aletle yaralama, yüksekte atma ve yakma gibi çeşitli işkencelerle eziyet edilerek katledilmişlerdir. Yusuf Er ise, saldırılardan ağır yaralanarak kurtulabilmiştir.

Yasin Börü ve arkadaşlarının katledilmesinin yargıya intikal süreci ise, yaşanan vahşetle mukayese edildiğinde oldukça yetersiz bir zeminde yürütülmüştür. Ekim 2015 tarihinden itibaren devam eden dava süreci, tetikçi-faillerin sadece bir kısmını kapsayabilmiş, diğerleri hâlâ yargılama dışı kalabilmiştir.

Alternatif Hukuk Bürosu'nun katkılarıyla hazırlanan raporumuz, tarihe kara bir leke olarak kaydedilen 7 Ekim Katliamı'nın dava sürecini, soruşturma aşamasından duruşmalarda yaşananlara kadar birçok açıdan değerlendirmekte, müdahil ve vekillerinin 'adalet' taleplerini yansıtmaktadır.

1. 7 EKİM KATLIAMI DAVA SÜRECİ

1.1. Soruşturma Aşaması ve Otopsi İncelemeleri

Yasin Börü ve arkadaşlarının maruz kaldıkları katliamlar, tarihin en vahşi çocuk cinayetlerinden olmasına rağmen, soruşturma sürecinin oldukça yüzeysel ve ihmallerle dolu bir şekilde yürütüldüğü görülmektedir. 7 Ekim 2014 tarihinde Diyarbakır'da meydana gelen katliam olaylarına ilişkin ilk gözaltılar, olayların yaşandığı tarihten yaklaşık iki ay sonra; 6 Aralık 2014 tarihinde gerçekleşmiştir.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı Terör Suçları Soruşturma Bürosu tarafından yürütülen 2014/28812 sayılı soruşturma dosyası kapsamında 2014 yılı Aralık ayı içerisinde 34 şüpheliden 26'sı tutuklanarak cezaevine gönderilmiş, 3 şüpheli tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmış, gözaltına alınamayan yaşı 18'den büyük 8 şüphelinin haklarında yakalama kararı çıkarılmıştır. Haklarında soruşturma yürütülen 8 kişi hakkında ise kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilmiştir. Ayrıca yaşı 18'den küçük 9 suça sürüklenen çocuktan 6'sı tutuklanmış, 3'ü hakkında ise kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilmiştir.

7 Ekim katliamının otopsi incelemelerinin de sağlıklı bir şekilde yapılmadığı; olay yerinde şüphelilerin tespitinde fayda sağlayabilecek ve davanın seyrini doğrudan etkileyecek pek çok suç eşyası vb. materyal olmasına karşın bu deliller üzerinde DNA analizi ve parmak izi tespitinin gerçekleştirilmediği iddia edilmektedir.¹ Otopsi incelemelerinin ne denli sorunlu yapıldığı, Yasin Börü üzerinde yapılan ilk otopsi incelemesinden anlaşılmaktadır. İlk incelemede Yasin Börü, 30'lu yaşlarda gösterilmiş ve boynunda poşu olduğundan bahsedilmiştir. Daha sonraki incelemelerde bu hususların doğru olmadığı ortaya çıkmıştır.

1.2. İddianamenin Muhtevası ve Kapsamı

Yasin Börü ve arkadaşlarının katledilmesine yönelik iddianame, yaşanan olaylardan tam 1 yıl sonra hazırlanarak mahkemece kabul edilmiş ve ilk dava açılmıştır. Davanın açılmasını geciktiren en önemli nedenin, sağlıklı bir soruşturmanın yürütülmemesinden kaynaklandığı belirtilmektedir. Türkiye'deki yargı sisteminin ağır işleyen yapısı, güvenlik gerekçeleri ve birleştirme talebi gibi faktörler de, davanın 2015 yılının Ekim ayında görülmesine neden olmuştur.

7 Ekim Katliamına ilişkin 3 Ekim 2015 tarihinde 34 sanık ve 6 *suça sürüklenen çocuğa* yönelik iki ayrı iddianame hazırlanmıştır. İddianameler, Diyarbakır Ağır Ceza ve Diyarbakır

¹ 6-8 Ekim olaylarının bölgedeki kamu kurum ve kuruluşlarının işleyişini olumsuz etkilediği ve yapılacak işlemlerin etkili yürütülmesini aksattığı da bilinmektedir.

Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri'nce kabul edilmiş ise de, güvenlik gerekçesiyle dosyalar Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne ve Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir. Daha sonra uyuşmazlık mahkemesi, söz konusu iki dosyanın birleştirilmesine karar vermiştir. Böylelikle 7 Ekim Katliamı dosyaları, 06.06.2016 tarihinden itibaren 2015/224 esas numarasıyla Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye devam etmektedir.

Davanın ana konusu; Yasin Börü, Ahmet Dakak, Riyad Güneş ve Hasan Gökğuz'un katledilmesi, Yusuf Er'in öldürülmesine teşebbüs edilmesidir. Sanıklar hakkında itirafçı beyanları, Yusuf Er'in beyanları, gizli tanık beyanları ile bir kısım HTS (telefon sinyal döküm) delilleri bulunmaktadır. Dosya kapsamında 3 gizli tanık bulunmaktadır. 34 sanık, 7 suça sürüklenen çocuk yargılanmaktadır. Bu kişilerden 21'i tutuklu, 17'si ise tutuksuz yargılanmaktadır. 3 sanık ise firari durumdadır.

İddianame, Türk Ceza Kanunu'nun 302/1, 82/1 ve diğer ilgili yasa maddeleri üzerine kurulmuştur. Sanıklar, *devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak ve bu saikle canavarca hisle veya eziyet çektirerek adam öldürme* suçlarından yargılanmaktadır. İddianame 302/1 marifetiyle kabul edildiği için adi bir cinayet vakası değildir. Ancak 6-8 Ekim olaylarının kapsamı ve işlenen katliamlar göz önünde bulundurulduğunda, Türk Ceza Kanunu 77. madde gereğince *insanlığa karşı suç* kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Söz konusu kanun maddesinin ögelerine bakıldığında, 7 Ekim katliamının canavarca hisle insan öldürmenin ötesinde olduğu görülmektedir:

a) Bir Plan Doğrultusunda Sistemli Olarak İşlemek

TCK md. 77/1'e göre, insanlığa karşı suç oluşturan fiiller bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmiş olmalıdır. UCM Statüsü md. 7/1'de ise, insanlığa karşı suçları, herhangi bir sivil halka karşı yapılan yaygın veya sistematik bir saldırının parçasını oluşturan ve saldırının varlığı bilinerek işlenen ve bu maddede sayılan fiiller oluşturmaktadır. Özellikle mağdurlarının çokluğu, saldırının yaygın olduğunu gösterir. Saldırının sistematik olması ise, her bir fiilin daha önceden mevcut bir plan veya politika takip ederek işlenmesini ifade etmektedir. Saldırının 'sistemli' olması kapsamına, bir plan doğrultusunda fiilin işlenmesi de dâhildir. Bu açıdan TCK md. 77/1'deki 'bir plan doğrultusunda' suçun işlenmiş olması, işlenen fiillerin 'sistemli' olmasını açıklayıcı niteliktedir. HDP ve PKK'nin çağrıları üzerine, bölgenin tüm dindar vatandaşları sistematik olarak hedef alınmıştır. Ekim 2014'te meydana gelenler sadece kurban eti dağıtan dört sivil insanla sınırlı kalmamıştır. Belirli bir zaman aralığına yayılmış, sistematik bir şekilde ve yaygın olarak belirli bir sivil kesim hedef

alınmıştır. Sakalından ve giyiminden ötürü insanlar, büyük bir nefret ile hedef gösterilmiş ve topyekûn saldırıya uğramıştır.

b) Saldırının Toplumun Bir Kesimine Yönelik Olması

TCK md. 77/1'e göre insanlığa karşı suç oluşturan fiiller 'toplumun bir kesimine karşı' işlenmiş olmalıdır. Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) statüsünde ise insanlığa karşı suçlar, 'sivil halka yönelik bir saldırının parçası' olmalıdır. Bunun anlamı, suçun doğrudan bireyleri hedef almamış olması, sivil halka karşı işlenmesidir. Ancak bir devletin veya bir bölgenin bütün halkının saldırının hedefi olması gerekmemektedir. Bu bağlamda 6-8 Ekim olaylarında da, sadece belli bir camia, örgüt, parti vs. değil; tüm dindar insanlar hedef alınmıştır.

c) İnsanlığa Karşı Suç Oluşturan Fiillerden Birisinin İşlenmesi

TCK md. 77/1'de sekiz bent halinde hangi fiillerin insanlığa karşı suç oluşturacağı belirtilmiştir. Burada sayılan fiiller, toplumun bir kesimine yönelik olarak işlenmekte olan fiillerin parçasını oluşturmaktadır. Sayılan bu bireysel fiilleri insanlığa karşı suç haline getiren, bu fiillerin planlı ve sistemli bir şekilde işlenmekte olan fiillerin bir kısmını oluşturması ve failin de kendi fiilini işlerken bunun bilincinde olmasıdır. 7 Ekim katliamında ise sistematik bir şekilde kasten öldürme eylemi gerçekleştirilmiştir.

d) Suçun Manevi Unsuru

TCK md. 77'ye göre, insanlığa karşı suç sayılan fiiller fail tarafından 'siyasî, felsefî, ırkî veya dinî saiklerle' işlenmelidir. Buna göre failde, özel kastın varlığı gereklidir. UCM Statüsünde ve Eski Yugoslavya İçin Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsünde insanlığa karşı suçların tanımlarında failde özel kastın varlığı gerekli değildir. 7 Ekim Katliamında ise, sanıklarda özel kastın olduğuna hiç kuşku bulunmamaktadır.

Görüldüğü üzere 7 Ekim Katliamında *insanlığa karşı suçun* maddi ve manevi bütün unsurları oluşmuş bulunmaktadır. Buna rağmen iddianamenin *canavarca hisle veya eziyet çektirerek adam öldürme* ile sınırlı tutulması, özensiz ve yetersiz bir şekilde hazırlandığına dair görüşlere dayanak oluşturmaktadır.

1.3. 7 Ekim Katliamı Dava Duruşmalarında Yaşananlar

7 Ekim Katliamının ilk duruşması, 5 Ekim 2015 tarihinde; en son gerçekleştirilen dokuzuncu duruşma ise, 7 Kasım 2016 tarihinde yapılmıştır. Gerçekleşen dokuz duruşma süresince yaşananları şöyle özetlemek mümkündür:

5 Ekim 2015 tarihli **ilk duruşmada** müdahil vekillerinin;

- Olayların yaşandığı günlere dair mobese görüntülerinin Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nden istenmesine ilişkin talebi,
- Söz konusu davanın TCK m.77 kapsamında insanlığa karşı suç vasfına alınması ve kitleleri sokağa çağıran HDP, DBP yöneticilerinin azmettirici sıfatıyla haklarında suç duyurusunda bulunulması talebi,
- Olayda ihmali bulunan emniyet görevlileri ile mülki idare görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunulması talebi,
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na davanın ihbarı talebini ve tutuksuz yargılanan sanıkların tutuklanması talepleri gibi dava açısından son derece önemli talepleri reddedilmiştir.

Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi, daha sanıkların savunmaları alınmadan 4 sanığın tensip zaptı ile tahliyesine karar vermiştir.² Katliamdan yaralı kurtulan Yusuf Er'in teşhis ettiği sanıklar Hasan O. ile Hüseyin O. ise, ilk duruşmada Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS)'le ifadeleri alındıktan sonra ara karar beklenmeden gönderilmiştir. Ayrıca mağdur vekilleri söz aldığı esnada mahkeme heyeti tarafından sık sık sözleri kesilmiş ama sanık müdafilerine karşı böyle bir uygulama söz konusu olmamıştır.

Davanın **ikinci duruşması**, 25 Kasım 2015 tarihinde gerçekleşmiştir. Mahkeme, duruşmayı gizli tanık dinleme sisteminin tek bir duruşma salonunda olması sebebiyle, fiziksel olarak küçük bir duruşma salonuna almış; müdahil vekilleri bu salonun yargılamaya elverişli olmadığını, bu anlamda salonun değiştirilmesi gerektiği taleplerini dile getirmiştir. Mahkeme talepleri reddince, müdahil vekilleri salonu terk etmiştir. Bu sırada polis memurları ve bir kısım görevliler ile müdahiller ve izleyiciler arasında da arbede yaşanmıştır.

Daha sonra müdahil vekilleri salona geri dönmüş ve 'redd-i hâkim' talebinde bulunmuştur. Buna rağmen duruşma, müdahiller ve vekilleri yokluğunda devam etmiş; gizli tanık Kanarya ile sanık Y.D. dinlenmiştir. CMK kapsamında redd-i hâkim kararı sonuçlanıncaya kadar acele işler haricinde işlem yapılmaması gerektiği belirtilmektedir. Ancak buna rağmen sanıkların dinlenmesine geçilmiştir. Duruşmanın sonunda sanıklar H.A., R.B., C.Y., A.T.'nin tahliyesine karar verilmiştir. Bu sanıklardan R.B.'nin cep telefonu sinyallerinden olay günü ve saati boyunca olay yerinde olduğu tespit edilmesine ve olayda

² Bu sanıklardan Yıldız Doğanay, devam eden duruşmalarda gizli tanıklar tarafından olayın yönlendiricisi ve saldırgan grubu yöneten şahıs olarak teşhis edilmiştir.

silah kullandığı iddia edilen sanıklardan biri olmasına rağmen, mahkeme, tahliyesi yönünde karar vermiştir.

7 Ocak 2016 tarihinde gerçekleşen **üçüncü duruşmada**, Mağdur Yusuf Er, duruşma esnasında ifade vererek U.D.'ı teşhis etmiştir. Ayrıca müdahil vekilleri, ilk duruşmadaki taleplerini tekrar etmiştir. Olayın ve iddiaların belirginleşmesi ve belirli delillerin toplanması üzerine mahkeme;

- Mobese görüntülerinin Diyarbakır Emniyeti'nden istenmesine ilişkin talebi,
- İhbar ses kaydında bulunan erkek seslerinin teşhisine ilişkin bilirkişiden rapor aldırılmasına ilişkin talebi,
- Sanıkların DNA örneklerinin olay yerinden alınan DNA örnekleriyle karşılaştırılmasına ilişkin talebi
- Haber ajanslarına yazı yazılarak olay tarihinde olay yerine ilişkin görüntülerin istenmesi taleplerini kabul etmiştir. Ancak HDP yöneticilerinin azmettiren sıfatıyla yargılanmaları ile davanın TCK m.77 kapsamında değerlendirilmesine ilişkin talebi tekrardan reddetmiştir.

7 Ekim Katliamı'nın **dördüncü duruşması**, 7 Mart 2016 tarihinde gerçekleşmiştir. Söz konusu duruşmada Diyarbakır Emniyeti Müdürlüğü, mobese görüntülerinin istenmesine dair müzekkereye cevap yazısında, olay günü çevrede bulunan mobese kameralarının olay saatine ilişkin görüntülerinin 'silindiğini' belirtmiştir. Ancak olay anından 4 saat öncesine ait görüntülerin mevcut olduğunu söyleyerek bu görüntüleri mahkemeye göndermiştir. Olay gününe ve saatine ait görüntüleri göndermesi için Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne tekrar talimat yazısı yazılmıştır. Ayrıca mağdur avukatlarının talebi üzerine Diyarbakır 10 Nisan Polis Karakolu'na yazı yazılarak olay günü meydana gelen molotoflu saldırıya ilişkin kamera görüntülerinin istenmesi talebinde bulunulmuştur. Zira iddianamede bu karakola saldıran grup ile Yasin Börü ve arkadaşlarını katleden grubun aynı grup olabileceği belirtilmiştir.

Duruşma arasında sanıklardan birinin müdahillerden birine Kürtçe "İyi ki yaptık." dediği, bunun sonucunda da salonda kavga çıktığı görülmüştür. Kavga neticesinde duruşmanın sonraki süreçte kapalı yapılmasına karar verilmiştir.

Duruşmada Anadolu Ajansı'ndan gelen görüntünün mahkeme dosyasındaki görüntüden daha yüksek çözünürlüklü olduğu anlaşıldığından bilirkişiye gönderilmesine karar verilmiştir. Son olarak savcı, 9 sanık dışındaki tüm sanıkların tahliye edilmesine yönelik mütalaa vermiş ancak mahkeme tüm sanıkların tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

18 Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirilen **beşinci duruşmanın** başında mağdur vekilleri duruşmanın kapalı yapılmasına yönelik itirazlarını ileri sürmüş, ancak bu itirazlar reddedilmiştir.

Duruşmada Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, mobese kayıtları talebine ilişkin vermiş olduğu cevapta, bir önceki müzekkere cevabıyla çelişecek şekilde olay günü kameraların hasar almış olması nedeniyle kayıt yapılamadığını belirtmiştir. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nün mobese kameralarına ilişkin vermiş olduğu çelişkili cevaplar nedeniyle ihmali bulunan personel hakkında suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmiştir. Jandarma kriminal ise, ses kaydı analizi talebine yönelik olarak ses kaydının analize uygun olmadığına ilişkin cevap göndermiştir.

Duruşmada Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı davaya müdahillik talebinde bulunmuştur. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın müdahillik talebinin kabulüne karar verilmiştir. Ayrıca iddia makamı, bu duruşmada da tekraren 10 sanık hariç diğer sanıkların tahliyesine yönelik mütalaa vermiştir.³ Ancak mahkeme tekrar sanıkların mevcut tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

Davanın **altıncı duruşması**, 6 Haziran 2016 tarihinde görülmüştür. Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen 18 yaşın altı çocuk sanıkların dava dosyası, uyuşmazlık mahkemesince birleştirme amacıyla Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiş; 6 suçta sürüklenen çocuk dosyaya dâhil edilmiştir.⁴ Böylelikle 7 Ekim Katliamına ilişkin iki ayrı dava dosyası birleştirilmiştir.

Duruşmada, Diyarbakır TEM, 10 Nisan Polis karakolunun molotoflandığına ilişkin ellerinde herhangi bir veri ve görüntü olmadığına ilişkin müzekkere cevabı göndermiştir.

Mağdur avukatları, dava kapsamında tutuklu olmayan sanıklar hakkında tutuklama taleplerini iletmiştir. Ayrıca mağdur avukatları, maktullere ait telefonla yakalanan ve çelişkili ifadeleri bulunan iki şahıs hakkında suç duyurusunda bulunulması veya tanık sıfatıyla dinlenilmesi talebinde bulunmuş, ancak bu talep reddedilmiştir.

Duruşmada, sanıkların tutukluluk hallerinin devamına ve suça sürüklenmiş çocukların fotoğraf, HTS ve DNA örneklerinin bilirkişiye gönderilmesine karar verilmiştir.

³ Ayrıca olaya karışan şüphelilerden ikisi emniyet ifadelerinde olayın detaylarını ve suçlarını itiraf etmişken savcılık, itirafçı sanıkları cezaevinde diğer sanıklarla aynı koşullara koymuştur. Bu durumun, ifadelerin zorla değiştirilmesine sebebiyet verdiği iddia edilmektedir.

⁴ Anadolu Ajansı'nın görüntülerinin bilirkişi incelemesi sonucuna göre söz konusu 6 kişi içerisinde 3 kişinin "muhtemel tanımlama" derecesinde eşleştirmesi yapılmıştır.

15 Temmuz darbe girişimi sonucu Ankara ve civarındaki cezaevlerinin kapasitesi aşıldığından, dava sanıkları farklı illere nakledilmiştir. Bu nedenle *18 Ağustos 2016* tarihli **yedinci duruşmada**, sanıklar Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) aracılığıyla duruşmaya bağlanmışlardır. Savunma haklarının gasp edildiği düşüncesiyle sanıkların bir kısmı, ifade vermeyeceklerini belirtmiştir. Duruşmada, herhangi bir tahliye kararı çıkmamış, sanıkların mevcut tutukluluk halinin devamına karar verilmiştir. Ayrıca suça sürüklenen çocukların fotoğraflarının, teşhis amacıyla gizli tanıklara gönderilmesine karar verilmiştir.

26 Eylül 2016 tarihli **sekizinci duruşmada**, bir kısım sanık ile suça sürüklenen çocukların DNA analizinin cevabı mahkemeye gönderilmiş, DNA analizlerinin negatif olarak belirlendiği ifade edilmiştir. Duruşmada, sanık R.Ö. ve E.B., ‘Kürt oldukları için’ yargılandıklarını beyan etmiştir. Bu duruşmada da herhangi bir tahliye kararı çıkmamıştır.

7 Ekim Katliamının şimdiye değin en son duruşması olan **dokuzuncu duruşması** ise, *7 Kasım 2016* tarihinde gerçekleştirilmiştir. Duruşmada sanıklar M.Ş.Y ile M.A. da, dava konusunu saptırmak ve davanın sürüncemede bırakılmasına yönelik olarak ‘Kürt oldukları için’ yargılandıklarını belirtmişlerdir. Ancak vahşice katledilen maktullerin ve onların vekillerinin de ekseriyetle Kürt olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sanıkların savunma olarak tutarlı argümanlara sahip olmadıkları açığa çıkmaktadır.

Duruşmada, M.A., HDP yöneticilerinin tutuklanmasına atıfta bulunmuştur. Akkoyun’un, “Ben Türk Devletinin adaletini tanımıyorum. Sizi de tanımıyorum. Bizim eş başkanlarımız orada tutuklanıyor. Biz bir diktatörün lafı yüzünden, Kürt olduğumuz için burada yargılanıyoruz.” beyanlarında bulunması üzerine Mahkeme Başkanı, M.A.’yı duruşma salonundan çıkarmıştır. Duruşmada ileri sürülen tutarsız argümanlar ve sataşmalar, sanıkların kamuoyunu yanıltmayı ve davayı sulandırmayı amaçladıklarını göstermektedir.

Dokuzuncu duruşma öncesinde HDP yöneticileri ve vekillerinin tutuklanması kararı dolayısıyla kamuoyunda Yasin Börü ve arkadaşlarının katledilmesine ilişkin dava, daha fazla önem kazanmıştır. Kamuoyundan gelen sorulara cevaben mağdur avukatları, **‘YASİN BÖRÜ DAVASIYLA İLGİLİ BİLGİLENDİRME’** başlıklı bir açıklama yayınlamıştır. Açıklamada şu ifadelere yer verilmiştir:

"07/11/2016 tarihinde Yasin Börü ve arkadaşları davasının 9. Duruşması gerçekleşmiştir. Duruşma öncesi Demirtaş dâhil bazı HDP vekil ve yöneticilerinin 6-8 Ekim olayları kapsamında tutuklanması, kamuoyunun gözlerini bu dosyaya çevirmiştir. Dünden bu

yana, birçok kesim tarafından dosyaların birleştirilip birleştirilmeyeceğine yönelik sorulara maruz kalmaktayız.

Öncelikle şu hususu önemle belirtmek istiyoruz: 6-8 Ekim olaylarında gerek icrai gerek ihmali kimin kastı ve sorumluluğu varsa ortaya çıkarılıp cezalandırılması yönündeki talebimiz bugüne kadar görmezden gelinmiştir. Basına yansıdığı kadarıyla Demirtaş, diğer vekil ve yöneticiler 6-8 Ekim olaylarıyla birlikte TCK 214 ve diğer suçlamalardan dolayı tutuklanmışlardır. Bu tutuklamaları önemsemekle birlikte, HDP’li vekil ve yöneticilerle ilgili dosyalar şu an soruşturma aşamasında bulunduğundan CMK gereği birleştirme talebinde bulunmamız hukuken mümkün değildir.

Soruşturma dosyasından kovuşturma aşamasına geçildiğinde ve dosyamızla hukuki bağlantısı olduğu anlaşıldığı takdirde birleştirme talebinde bulunabileceğiz. Bununla birlikte gerek savcılık makamı gerek mahkeme, talebimize bağlı olmaksızın re’sen dosyaları birleştirebilecektir.

Bu vahşiyane eylemde gerek icrai gerekse ihmali kim sorumlu ve fail ise hepsinin cezalandırılması yönündeki hukuki mücadelemiz devam edecektir. Son olarak müvekkillerimizin adalet arayışlarını ve acılarını, siyasi çekişmelere alet etmeyeceğimizin de bilinmesini isteriz.”

7 Ekim Katliamı/Yasin Börü Davasının bir sonraki duruşması (**10. Duruşma**) ise, 5 *Aralık 2016* tarihinde gerçekleştirilecektir.

2. 6-8 EKİM OLAYLARININ SORUMLULARI VE İHMALLER

Resmi rakamlara göre 53 kişinin yaşamını yitirdiği, bilhassa Yasin Börü ve arkadaşlarının işkencelerle katledildiği 6-8 Ekim olaylarının sorumlusunun kimler olduğu kamuoyunda yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. 6-8 Ekim olaylarının başlangıcından yargılama aşamasına kadarki süreçler göz önünde bulundurulduğunda son tahlilde iki ana sorumlu kesimle karşılaşıldığı belirtilmektedir. Bunlar, sokağa çıkma çağrısı yapan ve katliamları sahiplenen söylemlerde bulunan PKK ve uzantıları ile olaylarda ihmali bulunan resmi idari makamlar ve kolluk güçleridir.

2.1. PKK, HDP ve DBP Çevrelerinin Sorumlulukları

6-8 Ekim olaylarında yaşanan insanlık dışı katliamların en büyük sorumlusu olarak PKK/HDP/DBP çevrelerini göstermek mümkündür. Zira 15 Eylül 2014 tarihinde Kobani

(Ayn el-Arap) kentinin IŞİD tarafından yoğun bir saldırıya maruz kalması sonucu söz konusu çevrelerden örgüt militanlarına yönelik sokağa çıkma ve gösterilerde bulunma çağrılarının⁵ gelmiştir.

DBP Diyarbakır il başkanı Zübeyde Zümrüt, 21 Eylül 2014 tarihinde Koşuyolu Parkı'nda yaptığı açıklamada, Diyarbakır'da IŞİD'e destek veren 400 derneğin kurulduğunu ileri sürmüştür. Bu açıklamayla, Diyarbakır'daki tüm İslâmî STK'ları ve çevreleri, IŞİD'e destek veren konumunda göstererek, yaşanacak toplumsal kargaşa için hedef tayin etmiş ve halkı tahrik etmiştir. 1 Ekim tarihinde ise Zümrüt, tüm Diyarbakır halkını yaşamı durdurmaya çağırmıştır.

5 Ekim tarihinde PKK'nin Suriye uzantısı PYD lideri Salih Müslim, 'halkın her tarafta ayağa kalkması' gerektiğine dair çağrıda bulunmuştur. 6 Ekim'de ise, PKK lideri Abdullah Öcalan'ın kardeşi Mehmet Öcalan, kurban bayramı ziyareti için gittiği İmralı adası dönüşünde, 'Kürtlerin yaşadığı bütün bölgelerde direniş' ifadelerini ve Abdullah Öcalan'ın görüşlerini de içeren açıklamalarda bulunmuştur. Aynı gün Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ başkanlığında HDP, MYK toplantısı sonrası 'halkı sokağa çıkmaya' davet eden eylem çağrısı yapılmıştır.

9 Ekim tarihinde ise HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, *"Bütün halkımızdan özellikle genç arkadaşlarımızdan özellikle ricamız şudur, hiçbir yerde asla şiddete başvurulmamalıdır."* şeklinde açıklamada bulunmuştur. Söz konusu açıklamanın mefhum-u muhalifinde daha önce şiddete başvuran kişilerin HDP tabanı olduğu, kendi başkaldırı çağrılarının sonucu olarak katliamların yaşandığının kabul edildiği belirtilmektedir.⁶ Ayrıca HDP Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, "HDP MYK'sı tabanına yönelik sokak çağrısının sonuçlarını düşünmeliydi" açıklaması ile eski HDP Muş Milletvekili Ağrı Belediye Başkanı Sırrı Sakık'ın, "Bundan sonra dışarı çıkın derken bin kere düşünmeliyiz" söylemi, HDP'nin kendi içinde de bu olayların meydana gelmesinde yaptıkları çağrılarının etkili olduğu görüşünün bulunduğunu göstermektedir.

PKK çevrelerinin yaşanan katliamları üstlendikleri en net ifadeler ise, YDG-H ve KCK'ye aittir. PKK'nin sokak çeteleri olan YDG-H, olayların yaşandığı günlerde sosyal medya üzerinden sivil unsurları ve dindar çevreleri açık bir şekilde hedef göstermiştir. KCK

⁵ Söz konusu çağrılarının dökümleri, Muhammed KAHRAMAN'ın Ekim 2016 tarihinde yayınlanan *"6-8 Ekim Olayları Anatomisi"* adlı eserden alıntılanmıştır.

⁶ 10 Ekim tarihinde benzer ifadelerin yer aldığı bir açıklamayı Demokratik Toplum Kongresi (DTK) da yapmıştır.

ise, 7 Ekim tarihinde yaptığı açıklamada, “Yaşam hakkı tanınmamalı ve... sokaklar Kobanê sokaklarına dönüştürülmeli” ifadeleriyle açıkça katliam çağrılarını yapmıştır.

Katliam sonrası KCK üst düzey yöneticilerinin yaptıkları açıklamalar da, katliamı sahiplendiklerini göstermektedir. 11 Ekim 2014 tarihinde KCK Yürütme Konseyi Başkanı Cemil Bayık, “Silahlı militanları yeniden Türkiye’ye gönderdik” ifadesini kullanarak, katliamın esas faillerinin kimler olduğunu açığa çıkarmıştır. Bayık, 23 Aralık tarihinde verdiği bir röportajda ise, 6-8 Ekim olaylarını ‘görmeli direniş’ olarak adlandırmış, olaylarda ‘kontrol dışı’ zarar görenler için ise özür dilemiştir. Diğer PKK/KCK üst düzey yöneticilerinin de süreç içerisinde benzer ifadeler kullandıkları görülmüştür.

Başta HDP/DBP yöneticileri olmak üzere 6-8 Ekim olaylarında katkısı bulunduğu iddia edilen söz konusu şahıslar hakkında, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına müteaddit kereler suç duyurusunda bulunulmasına rağmen şikâyetler işleme alınmamıştır. Dokunulmazlıklarının kaldırılmasının ardından tutuklanmalarını gerekçe gösteren sevk maddeleri arasında ise, 6-8 Ekim olaylarında halkı suç işlemeye tahrik etmek, kin ve düşmanlığa sevk etmek gibi maddeler bulunmaktadır. Ayrıca 7 Ekim Katliamı davasındaki müdahil avukatlar, birçok kez HDP/DBP yöneticilerinin davaya ‘azmettirici’ sıfatı ile dâhil edilmesini talep etmişse de, bu talepler mahkeme tarafından reddedilmiştir.

2.2. İdari Makamlar ve Kolluk Güçlerinin İhmalleri

Dava dosyasında yer alan polis olay tutanağı, görgü tanıklarının beyanları ve 155 polis ihbar hattına yansıyan diyaloglardan yola çıkılarak idari makamların ciddi ihmallerinin bulunduğu iddia edilmektedir. Nitekim kolluğun cinayet mahallinde delil toplama saati, görgü tanıklarının polisin gelmesine ilişkin vermiş oldukları saat bilgisi, cinayetlerden saatler sonrasına tekabül etmektedir. 155 polis ihbar hattına yansıyan diyalog ise, polisin müdahale etmeye istekli olmadığı izlenimi vermektedir.

Yine Diyarbakır valisinin 18 Kasım 2014 tarihli basın mensuplarıyla yapmış olduğu kahvaltılı toplantıda 6-8 Ekim olaylarıyla ilgili sarf etmiş olduğu, “*Çevik kuvvet polisimizi gönderseydik şehit verirdik.*” açıklaması, idari makamların ‘bilinmeyen sebepler’le olaylara müdahale izni vermediği ve kolluğun da olay yerlerine intikal etmediğini göstermektedir. Dolayısıyla valinin ifadesi, kolluk olay tutanağını çürütmektedir.

Yine, olayla ilgili olarak elde edilmesi gereken mobese görüntülerine ilişkin Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü’nden çelişkili cevaplar gelmesi, gizli tanık ifadesinde kendisine dosyada olmayan teşhise elverişli birçok video görüntüsü izlettirildiği ifadesi, itirafçı sanıkların basına

teşhir ettirilmesi, soruşturma aşamasında sağlıklı delil toplamanın yapılmaması, olay tutanağında yer alan 10 Nisan Polis Karakolu'nun saldırıya uğramasına ilişkin bilgi notunun karakolca reddedilmesi, olay tarihinde idari makamlarda şaibe olduğu kanaatine yol açmaktadır. Bu şaibelerin arkasında 15 Temmuz tarihli darbe girişiminde gerçek yüzü ortaya çıkan FETÖ yapılanmasının olması muhtemeldir.

3. DAVA SÜRECİNE MÜDAHİL OLAN KESİMLER VE TOPLUMSAL DESTEK

5 Ekim 2015 tarihinde başlayan 7 Ekim Katliamı davasına toplumun çeşitli kesimlerinden bağımsız 200 avukat vicdanî ve insanî reflekslerle müdahil olmuş bulunmaktadır. Ayrıca 18 Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirilen beşinci dava duruşmasından itibaren Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı da, duruşmaya müdahil olmuştur.

Dava duruşmalarına Hür Dava Partisi (HÜDA PAR) ve Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) gibi siyasi partilerin yöneticileri ve birimleri ile pek çok sivil toplum kuruluşu katılım göstermektedir. Ayrıca Hukuk Fakültesi öğrencilerinin yoğun bir ilgisi bulunmaktadır. Dava duruşmalarının olduğu günlerde sosyal medya üzerinden 'adalet' temalı girişimlerde de bulunmaktadır. Ancak 7 Ekim Katliamı davasının, Türkiye tarihinin en korkunç çocuk katliamının konu edildiği bir dava olması hasebiyle, ilginin ve katılımın düşük olduğu söylenebilir. Dava sürecini hiçbir yabancı heyet ise takip etmemektedir.

4. MÜDAHİL VE VEKİLLERİN TALEP VE BEKLENTİLERİ

Kamuoyunda 'Yasin Börü Davası' olarak bilinen 7 Ekim Katliamına ilişkin davanın müdahil ve vekillerinin oldukça net talep ve beklentileri bulunmaktadır. Dava müdahil ve vekilleri, öncelikle davanın herhangi bir partinin, camianın, ideolojinin veya şahsın davası olmadığını deklare etmekte; söz konusu davanın insanlık dışı katliamlara sessiz kalamam diyen ve vicdan sahibi olan herkesin davası olduğunu belirtmektedir.

Mağdur ailelerin avukatlarının en temel itiraz noktaları, olayların akabinde eksik soruşturma yürütülmüş olması, delillerin düzgün biçimde toplanmaması ve yaşanan olayların HDP'li yöneticilerin açık çağrısı üzerine yaşanmış olması, PKK yönetiminin devam eden süreçte olayları açıkça üstlenip sahiplenmesine rağmen azmettirenler hakkında dava açılmamasıdır.

Mağdur aileler ve avukatları soruşturma aşamasının ‘Çözüm Süreci’ne kurban edildiğini düşünmektedir. Onlara göre, yaşanan korkunç katliamlar sadece bir kısım tetikçilerin üzerine havale edilerek, olayın asıl müsebbibi ve organizatörü olan HDP ile olayın meydana gelmesinde ihmali olan idari makamlar ve kolluk güçleri aklanmaya çalışılmaktadır.

Mağdur aileler ve avukatları, kovuşturma aşamasının hiçbir sürece, konjonktüre kurban edilmemesini, gerek icrai gerekse ihmali kimin kastı ve sorumluluğu varsa açığa çıkarılmasını talep etmektedir. Soruşturmanın derinleştirilerek ve etkinleştirilerek iddianamede yer almayan 6-8 Ekim olaylarının bütün sorumlularının, azmettiricilerinin, organizatörlerinin, tetikçilerinin ve olaylarda ihmali bulunanların hukuki bir yargı süreci işletilerek cezalandırılmasını istemektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

PKK ve HDP yöneticilerinin eylem çağruları neticesinde yaşanan 6-8 Ekim Olayları, ‘Çözüm Süreci’ olarak adlandırılan süreç sonrası için önemli bir kırılma noktasıdır. Yapılan çağrılar sonucu şehir merkezlerinde terör estiren sokak çeteleri, IŞİD’in Kobani (Ayn el-Arap) saldırılarını bahane ederek bölge genelinde İslâmî yapılanmaları tamamen imha etmeye yönelik girişimlerde bulunmuşlardır.

Belirli zaman aralığına yayılarak sistematik bir şekilde gerçekleştirilen saldırılarda, sakal ve giyime bakılarak yapılan tespitlerle bölgenin dindar insanı, PKK’nin stratejisi ve ideolojik eylemciliği doğrultusunda topyekûn hedef alınmıştır. Saldırıya uğrayan kesimlerin PKK ile fikrî ve örgütsel bir bağının olmaması, hedef alınmalarındaki yegâne sebebi oluşturmaktadır. Söz konusu saldırıların uzantısı olarak 7 Ekim 2014 tarihinde Diyarbakır’ın Bağlar ilçesinde gerçekleşen ve deyim yerindeyse kan donduran cinayet vakaları, hafızalara kara bir leke olarak kaydedilmiştir.

Yasin Börü, Hasan Gökğuz, Ahmet (Hüseyin) Dakak ve Riyad Güneş’in işkenceler ile katledilmesini konu edinen 7 Ekim Katliamı davasının ise, oldukça yüzeysel ve ihmallerle dolu bir şekilde yürütüldüğüne dair veriler bulunmaktadır. Soruşturma aşamasında delillerin sağlıklı bir şekilde toplanmayarak karartıldığı iddialarından dava dosyasının muhteva ve kapsamına kadar birçok husus, dava sürecinin problemler içerdiği düşüncesini beslemektedir. Özellikle 15 Temmuz süreci öncesinde FETÖ yapılanmasının idari mekanizmalar, yargı ve kolluk güçleri içerisindeki etkin konumu şüpheleri arttırmaktadır.

7 Ekim katliamında, Türk Ceza Kanunu 77. maddesi gereğince *insanlığa karşı suçun* maddi ve manevi bütün unsurları bulunmasına rağmen; dava iddianamesi, *canavarca hisle veya eziyet çektirerek adam öldürme* ile sınırlı tutulmuştur. Benzer şekilde iddianame, katliamda sorumluluk ve ihmali bulunan tetikçi/faillerin sadece bir kısmını kapsamaktadır.

Yaklaşık iki yıldır sürmekte olan ve neredeyse sonuçlanmak üzere bulunan 7 Ekim Katliamı davası, Türkiye kamuoyu ile dava müdahil ve vekillerinin talep ettiği gibi ‘adalet’ ile neticelenmelidir. Başta HDP Eş Genel Başkanları olmak üzere, katliamda icraî veya ihmali olarak sorumlulukları bulunduğu iddia edilen bütün kesimler yargılanmalı ve hak ettikleri cezayı çarptırılmalıdır. Aksi takdirde kamuoyu vicdanı yaralanacak, adalete güven duygusu azalacak ve benzeri insanlık dışı katliamların tekrarlanmasının önü alınmamış olacaktır.